

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **O., K.**, zastoupená JUDr. Martou Čihákovou, advokátkou, se sídlem Ústí nad Labem, Masarykova 43/1120, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, č. j. 14 Az 278/2003 - 42 ze dne 30. 9. 2004,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupkyni žalobkyně JUDr. Martě Čihákové, advokátce **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 1075 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 29. 7. 2003, č. j. OAM-5538/VL-19-P14-2002, žalobkyni nebyl udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a dále na žalobkyni nebyla vztažena překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti žalobkyně o udělení azylu jsou ekonomické problémy spojené s její nezaměstnaností. Správní orgán neshledal žádný důvod pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, konstatoval nesplnění podmínek pro udělení azylu podle ustanovení § 13 zákona o azylu a po posouzení osobní

situace žalobkyně jí neudělil ani humanitární azyl podle ustanovení § 14 zákona o azylu. Žalovaný neshledal ani skutečnosti zakládající překážky vycestování.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, v níž namítala, že správní orgán na podkladě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav věci a vydal rozhodnutí, které žalobkyně považuje za nesprávné. Žalobkyně opustila Ukrajinu z důvodu neúnosně těžkých životních podmínek, a proto požádala krajský soud o přehodnocení stanoviska správního orgánu zejména s ohledem na ustanovení § 14 zákona o azylu. Žalobkyně navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem č. j. 14 Az 278/2003 - 42 ze dne 30. 9. 2004, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku konstatoval, že žalobkyní uváděné důvody nenaplnují znaky pronásledování ve smyslu zákona o azylu, proto žalobkyně nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu. Krajský soud poznamenal, že žalobkyně v průběhu správního ani soudního řízení neuváděla, že byla pronásledována nebo jí hrozilo pronásledování z důvodů podle ustanovení § 12 zákona o azylu. Přání žalobkyně žít a pracovat v České republice nepovažoval krajský soud za výjimečné a mimořádné skutečnosti, které by odůvodňovaly udělení humanitárního azylu. Námitku nezákonnosti napadeného rozhodnutí žalovaného označil krajský soud za účelovou a z důvodu její obecnosti se jí dále nezabýval. Z těchto důvodů krajský soud žalobu v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen stěžovatelka) včas kasační stížnost z důvodů podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle ustanovení § 107 s. ř. s. Namítala, že jejími důvody pro udělení azylu jsou rovněž problémy s místními orgány státní moci z důvodu jejího zařazení k nižší sociální skupině. Konstatovala, že často docházelo k její diskriminaci s následkem nemožnosti uplatnit se na trhu práce. Stěžovatelka dále namítala porušení ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, a tvrdila, že se správní orgán a krajský soud nedostatečně zabývaly důvody podání její žádosti a obsahovou stránkou jejích tvrzení, žalovaný se věci nezabýval svědomitě a odpovědně, porušil zásadu objektivní pravdy, nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a neprovedl všechna šetření nutná k objasnění všech okolností rozhodných pro náležité a řádné posouzení věci, proto skutková podstata nemá oporu ve spisech. Podle názoru stěžovatelky si správní orgán neopatřil úplné důkazy, a proto nemohl správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřeboval zodpovědět. Rovněž odůvodnění napadeného správního rozhodnutí považuje stěžovatelka za nedostatečné. Stěžovatelka dále uvedla, že splňuje podmínky pro udělení azylu a vztahuje se na ni překážka vycestování, a brojila tak proti porušení ustanovení § 12, § 14 a § 91 zákona o azylu. Rozhodnutí krajského soudu stěžovatelka vytýkala, že nedostatečně odůvodňuje stěžovatelkou uvedená fakta. Stěžovatelka dále namítala, že správní orgán porušil článek 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Stěžovatelka požádala o ustanovení právního zástupce z řad advokátů, a navrhla, aby byl napadený rozsudek krajského soudu zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Na její žádost ustanovil Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 6. 12. 2004, č. j. 14 Az 278/2003 - 55, stěžovatelce zástupkyni pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Martu Čihákovou, advokátku.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný odkázal na správní spis, zejména na výpovědi stěžovatelky, a konstatoval, že stěžovatelka měla v zemi původu ekonomické problémy spojené s její nezaměstnaností a tyto skutečnosti nejsou důvodem pro udělení azylu. Žalovaný uvedl, že stěžovatelkou namítaný článek 33 Ženevské úmluvy nemá žádnou souvislost s jejím případem. Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu ustanovení § 104 odst. 4 in fine s. ř. s. brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl; takové námitky jsou nepřijatelné. Ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. naproti tomu brání tomu, aby se poté, co bylo vydáno přezkoumávané rozhodnutí, uplatňovaly skutkové novoty. K takto uplatněným novým skutečnostem kasační soud při svém rozhodování nepřihlíží (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 419/2004).

Nejvyšší správní soud proto podle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží k tvrzení stěžovatelky, že jejími důvody pro udělení azylu jsou rovněž problémy s místními orgány státní moci z důvodu jejího zařazení k nižší sociální skupině, ani k namítané diskriminaci, která měla mít za následek nemožnost stěžovatelky uplatnit se na trhu práce. Uvedené námitky totiž stěžovatelka uplatnila poprvé až v kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud dále považuje za nepřijatelnou ve smyslu § 104 odst. 4 in fine s. ř. s. námitku stěžovatelky týkající se údajného porušení článku 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků žalovaným, neboť stěžovatelka tuto námitku neuplatnila v žalobě.

Kasační stížnost není důvodná.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatelka podala z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem neshledal.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka v žádosti o udělení azylu ev. č. x ze dne 15. 12. 2002 uvedla, že na Ukrajině je chudoba a nedalo se tam žít. Nízká mzda stěžovatelce nestačila na obživu, stěžovatelka neměla peníze na studium svého syna, který skončil střední školu. V televizi viděla pořad o České republice, že je zde lepší život, proto se rozhodla odcestovat. Ze stejných důvodů požádala o azyl. Stěžovatelka, ani nikdo z její rodiny, nebyla členkou žádné politické strany, ani jiné organizace a v případě návratu na Ukrajinu se ničeho neobává. Při pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu stěžovatelka uvedla, že na Ukrajině není práce, proto přijela do České republiky. Na Ukrajině pracovala pouze příležitostně, rodinu živil její manžel. Před odjezdem do České republiky pracovala jako servírka a kuchařka, měla pracovní poměr na dobu určitou, někoho zastupovala. Stěžovatelka se nepokusila přestěhovat za prací do jiné oblasti Ukrajiny. Stěžovatelka uvedla, že neměla nikdy žádné problémy s policií ani se státními úřady na Ukrajině. Do země původu se vrátit nechce a neví, co by se v případě jejího návratu stalo.

Z takto zjištěného skutkového stavu, tj. především z informací poskytnutých přímo stěžovatelkou, vycházel jak správní orgán, tak i krajský soud. Oba shodně dospěli k tomu, že stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Stěžovatelkou uvedené důvody, t.j. ekonomické problémy spojené s nezaměstnaností stěžovatelky, nelze podřadit pod ustanovení § 12 zákona o azylu, proto nejsou z hlediska českého práva azylově relevantní.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelka neuvedla, že byla nebo mohla být na Ukrajině pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti,

příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Neuvedla tedy žádný azylově relevantní důvod, proto Nejvyšší správní soud považuje rozhodnutí správního orgánu o neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu za správné.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu spočívá smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán tedy může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55).

Nejvyšší správní soud konstatuje, že azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Na udělení humanitárního azylu není právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu.

Žalovaný nepovažoval skutečnosti uváděné stěžovatelkou za důvody hodné zvláštního zřetele, pro které by mohl být stěžovatelce udělen humanitární azyl. Krajský soud k tomu doplnil, že přání stěžovatelky žít a pracovat v České republice nelze považovat za výjimečné a mimořádné skutečnosti, které by odůvodňovaly udělení humanitárního azylu.

Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší zasahovat do správního uvážení správního orgánu, pokud se nejedná o výraz libovůle správního orgánu, resp. neporušil-li správní orgán při posuzování důvodů uvedených stěžovatelkou zákon. Taková situace však v případě stěžovatelky nenastala. Nutno tedy uzavřít, že nebylo zjištěno porušení ustanovení § 14 zákona o azylu, jak namítala stěžovatelka (bez bližší konkretizace) v kasační stížnosti.

K námitce stěžovatelky týkající se překážek vycestování podle ustanovení § 91 zákona o azylu Nejvyšší správní soud uvádí, že se stěžovatelka podle svého vyjádření v případě návratu do vlasti ničeho neobává. Vycestování stěžovatelky zpět na Ukrajinu není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, na Ukrajině neprobíhá žádný válečný konflikt, ani tam stěžovatelce nehrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu. Stěžovatelka netvrdila, že by v zemi jejího původu mohl být ohrožen její život nebo svoboda z důvodu její rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro její politické přesvědčení. S ohledem na tyto skutečnosti Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaný nepochybil, když na stěžovatelku nevztáhl překážky vycestování podle ustanovení § 91 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud neshledal stěžovatelkou namítaná porušení správního řádu. Stěžovatelka své námitky nijak nekonkretizovala, proto lze přisvědčit krajskému soudu, že tyto námitky jsou zcela účelové. Správní orgán i krajský soud postupovaly v souladu se zákonem a neporušily žádné ze stěžovatelkou uváděných ustanovení správního řádu a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud se těmito námitkami z důvodu jejich přílišné obecnosti dále nezabýval.

Za nedůvodnou považuje Nejvyšší správní soud rovněž námitku stěžovatelky týkající se nedostatků odůvodnění rozhodnutí krajského soudu. Krajský soud se v odůvodnění napadeného rozhodnutí náležitě vypořádal se všemi žalobními body uplatněnými stěžovatelkou, a to přiměřeně k jejich konkrétnosti.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. uvedené v kasační stížnosti nebyly prokázány, a proto Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatelka podala současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné jemu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť stěžovatelka s podanou kasační stížností úspěch neměla.

Odměna zástupkyni stěžovatelky JUDr. Martě Čihákové, advokátce, která byla stěžovatelce ustanovena usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 12. 2004, č. j. 14 Az 278/2003-55, byla stanovena za jeden úkon právní služby ve výši 1.000 Kč podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (převzetí a příprava zastoupení podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) téže vyhlášky) a režijní paušál podle ustanovení § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 75 Kč za každý úkon. Zástupkyni stěžovatelky bude vyplacena částka ve výši 1.075 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. února 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu